

Синявська О. Є.

кандидат філологічних наук,

викладач кафедри іноземних мов

Київського національного університету технологій та дизайну

м. Київ, Україна

НАЦІОНАЛЬНА СВОЄРІДНІСТЬ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Більшість європейських країн почала активне реформування вищої освітньої системи з початку 80-х років. Цей складний та багатоаспектний процес затягнувся на декілька десятиліть і не закінчився досі. Більш того, сьогодні мова вже йде не просто про реформи в галузі вищої школи, а про створення принципово нової системи освіти, яка б відповідала потребам сучасного суспільства.

Сучасні процеси глобалізації зумовлюють появу нових тенденцій в освіті, які стають справжніми викликами для працівників вищої освіти та студентства. Вивчення та аналіз основних проблем реформування вищої освіти європейських країн, допоможе попередити їхнє повторення на теренах української освітньої системи, яка сьогодні знаходиться в активному процесі модернізації.

Одним з основних завдань в процесі реформування змісту вищої освіти в країнах Європейського Союзу є збереження балансу між національною своєрідністю системи освіти кожної окремої країни та створенням єдиного освітнього простору, «на шляху переходу до суспільства знань, розповсюдження глобалізму і потягу до інтеграції» [2, с. 18]. Перед організаторами європейської освіти постає низка труднощів та проблем, пов'язаних з тими антиноміями, що супроводжують зближення освітніх систем окремих європейських країн, які відрізняються одна від одної як за рівнем соціально-економічного розвитку, так і за педагогічними традиціями. Так, фахівцями у сфері освіти визнається факт, що формування основних напрямків освітньої політики країн Європейського Союзу здійснюється в умовах активних інтеграційних процесів, які створюють протиріччя між глоба-

льним і локальним, загальним та індивідуальним, традиційним і сучасним, конкурентоспроможним і загальнодоступним, духовним і матеріальним тощо.

Вирішення цього завдання полягає у пошуку компромісу, згідно з яким освіта не має бути однією з тих сфер життя, яка підлягає повній уніфікації. Організація освітнього простору, що включає структуру освітньої системи і зміст освіти, має залишатися в компетенції кожної окремої країни та бути обумовленою її національно-історичними освітніми традиціями.

В умовах полікультуралізму і мультилінгвізму реформування європейських освітніх систем, відкритих для міжнародного співробітництва та орієнтованих на вирівнювання рівня освіти країн-членів Євросоюзу, не ставить перед собою завдання створення єдиної для всієї Європи освітньої системи. Європейський Союз не втручається в освітню діяльність своїх членів. Його основна функція в галузі освітньої політики – сприяти досягненню високої якості освіти через організацію співпраці між країнами-учасницями співдружності, надавати їм підтримку в їх освітній діяльності в умовах культурного і мовного різноманіття, а також сприяти обміну міжнародним досвідом. Всі європейські держави високо цінують існуючу різноманітність, гарантією якої є принцип субсидіарності. Відповідно до цього принципу освіти, яка залишається сферою національної політики країн європейської співдружності і розвивається з урахуванням специфіки національних цінностей, проявляється повага, яка поєднується з дотриманням освітніх пріоритетів, розроблених європейським співтовариством.

Разом з тим, з цього не випливає, що в об'єднаній Європі відсутня єдина освітня політика. Навпаки, освіта сприймається як ключовий елемент, що впливає на успіх справжньої європейської інтеграції. В умовах відсутності соціальної згуртованості європейських суспільств інтеграція освітніх систем покликана виконувати ключову функцію в цьому процесі, ґрунтуючись на освітньому діалозі та міжнародній мобільності.

Головні напрямки глобалізаційної політики в галузі освіти впроваджують правові регулятори, що визначають способи забезпечення

рівного доступу до освіти на всіх рівнях освітніх систем громадянам країн-членів Європейського Союзу і застосування однакових критеріїв до рівня їхньої професійної кваліфікації.

Значення єдиної європейської ідентичності істотно зростає зв'язку з приєднанням в 2000-і роки до європейського співтовариства ряду країн Центральної та Східної Європи, що характеризуються різним рівнем соціально-економічного розвитку і різноманітністю освітніх систем, сформованих в принципово інших історичних умовах. З посиленням гетерогенності європейської співдружності збільшилося значення освітньої інтеграції, яка орієнтована на пошук способів включення окремих країн в світовий освітній простір, шляхом зближення, взаємопроникнення та переплетення систем освіти, структурних змін всередині цих систем на основі узгодженої міждержавної освітньої політики.

Так, задля наближення до європейської освітньо-наукової структури в Україні була розроблена стратегія реформування вищої освіти до 2020 року [4]. В межах цієї стратегії, наприклад, скасовуються освітній ступінь «спеціаліста» та науковий ступінь «кандидата наук», контроль над якістю освіти переходить до неурядової організації – Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, відбувається зменшення кількості спеціальностей шляхом їхнього укрупнення і узагальнення, вищі навчальні заклади отримують більшу автономію та саморегуляцію тощо. Всі ці реформи в галузі вищої освіти покликані допомогти українським студентам отримати більшу мобільність, оскільки їхні дипломи таким чином відповідатимуть вимогам інших європейських вишів. При цьому «Україна бажає не втратити сформовані часом традиції фундаментальної освіти» [3, с. 22], адже «життєздатність і ефективність будь-якої цивілізації вимірюється її культурним впливом на інші країни. Ми повинні забезпечити існування такої системи вищої освіти в Європі, яка була б привабливою для всього світу і відповідала б особливостям наших культурних і наукових традицій» [1, с. 35].

Література:

1. Болонський процес: Документи / Укладачі: З. І. Тимошенко, А. М. Грехов, Ю. А. Гапон, Ю. І. Палеха. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 169 с.
2. Кухнікова Т. К., Моторная С. Е. Высшее образование Украины в современном глобальном мире // Вісник СевДТУ. Вип. 90: Педагогіка: зб. наук. пр. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2008. – С. 15-20.
3. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / Уклад. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков; відп. ред. М. Ф. Степко. – К.: МОН, 2004. – 60 с.
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1109.html (Дата звертання 24.04.2017).

Сіняговська І. Ю.

кандидат педагогічних наук,

асистент кафедри іноземних мов

Донецького національного університету економіки і торгівлі

імені Михайла Туган-Барановського

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ ГУМАНІТАРНИХ ЗНАТЬ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Інтеграція знань, що представлена в сучасних теоріях освіти особистості, дозволила виділити основні закономірності й систему взаємопов'язаних з ними принципів гуманізації освіти. Сутнісна специфіка цих принципів полягає не лише у передачі деякого змісту базових знань і формуванні відповідних їм умінь, але й у спільному особистісному та професійному розвитку учасників педагогічного процесу.